

**Східноукраїнська організація
«Центр педагогічних досліджень»**

**ЗБІРНИК ТЕЗ
НАУКОВИХ РОБІТ УЧАСНИКІВ**

**МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«ПСИХОЛОГІЯ І ПЕДАГОГІКА:
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ»**

7-8 квітня 2017 р.

**Харків
2017**

УПРАВЛІНСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ КЕРІВНИКА ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	
Долінчук І. І.....	41
СКЛАДОВІ БАЗОВОЇ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ОСВІТИ	
Жигір В. І.....	46
ФОРМУВАННЯ ПРОЕКТНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ В УМОВАХ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	
Кошіль О. П.....	52
ПОНЯТТЯ МЕДІА-ГРАМОТНОСТІ В КОНТЕКСТІ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ	
Кравчишина О. О.....	57
ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ВИКОРИСТАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ТРЕНІНГІВ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН	
Мельничук С. Ю.....	61
DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL TRAINING AND EDUCATION OF NURSES	
Peneva S. P., Georgieva A. P., Dimitrova M. N., Valkanova M. A	64
ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ	
Проценко А. А.....	68
ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ	
Ратинська І. О.....	72
ВПЛИВ СТРЕСУ НА СТУДЕНТІВ ПЕРШОГО КУРСУ В УМОВАХ АДАПТАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ	
Бурчак Л. В., Скрипченко Д. О	77
НАПРЯМ 5. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ, ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ	
ОСОБИСТІСНЕ САМОВДОСКОНАЛЕННЯ ЛІДЕРА В УНІВЕРСИТЕТІ	
Балджи є. В.....	82
РЕПРОДУКТИВНІ МОТИВИ МОЛОДИХ ЖІНОК В УКРАЇНІ	
Івачевська О. В.....	86
АНАЛИЗ МЕСТА ПСИХОЛОГИИ В КЛАССИФИКАЦИИ НАУЧНОГО ЗНАНИЯ В СРАВНЕНИИ ТЕОРИЙ	
Б. М. КЕДРОВА И Т. УИТТЕКЕРА	
Клименко А. В.....	92

СПЕЦИФИКА РАЗВИТИЯ МЕТАКОГНИЦИЙ В СТАРОСТИ	
Коваленко-Кобылянская И. Г.....	98
ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ГРИГОРА ТЮТЮННИКА	
Марчук К. А., Гречуха І. А.....	100
ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ 6–7 РОКІВ	
Медведєв О. А.....	105
ПСИХОЛІНГВІСТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ БІЛІНГВІЗМА	
Моргун А. В.....	110
НАПРЯМ 6. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ	
ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ ЕТНІЧНИХ СТЕРЕОТИПІВ У ПСИХОЛОГІЧНІЙ НАУЦІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ	
Дем'янчук Л. С	114
ЭЛЕМЕНТЫ «ПРЕДЗНАНИЯ» ДЛЯ ФОРМИРОВАНИЯ ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ ТЕОРИИ ИМИДЖА ЛИЧНОСТИ	
Демчук Т. П.....	117
НАПРЯМ 7. ПЕДАГОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ	
ОСОБИСТІСНИЙ АСПЕКТ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ	
Березка С. В.....	122
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ВАЛЕОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВ І СТУПЕНЯ ЧЕРЕЗ ПРЕДМЕТ «ОСНОВИ ЗДОРОВ'Я»	
Гнатюк О. В.....	125
ДО ПИТАННЯ ВИВЧЕННЯ ОПИСОВОЇ ЛЕКСИКИ У ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВЛЕННЯ	
Мілевська О. П.....	130
АКМЕОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД У ЗБЕРЕЖЕННІ ПРОФЕСІЙНОГО ЗДОРОВ'Я ПЕДАГОГІВ	
Назарук Н. В	135

ФОРМУВАННЯ ПРОЕКТНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ В УМОВАХ ВІЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Коціль О. П.

*асpirант кафедри теорії та історії педагогіки
Київський університет імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

Завдяки інтеграційним процесам, які відбуваються у сучасному суспільстві: глобалізація, демократизація, створення единого інформаційного простору, здійснюється суттєвий вплив на розвиток освіти. Швидкий темп змін зумовлює потребу переосмислення освіти, модернізації її змісту, цілей, результативності, відповідності сучасним потребам ринків праці. У контексті модернізації освіти, пріоритетом сучасної вищої освіти постає не тільки набуття професійних знань, умінь і навичок, формування і розвиток професійних якостей майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах, а й особистісних якостей, необхідних для успішної професійної діяльності та кар'єри. Відтак, до завдань вищої школи належить не тільки вивчення майбутніми вихователями дошкільних навчальних закладів змісту освітньої програми, а й формування компетенцій, володіння якими забезпечить випускникам ВНЗ успішну професійну діяльність та кар'єрне зростання.

Сьогодні є актуальною вимога щодо активізації творчого потенціалу педагогів, а відтак, стимулом до їхнього професійного саморозвитку й самоосвіти може бути володіння технологіями психолого-педагогічного проектування [2].

Осучаснення та модернізація педагогічної освіти вимагає відповідного наукового обґрунтування. Дослідження різних аспектів професійної підготовки вихователів дошкільних навчальних закладів здійснюється вітчизняними і зарубіжними дослідниками у різних напрямках, а саме: розвиток дошкільної освіти в контексті глобалізаційних процесів у світі (С. Барнет, Б. Лейбович, Р. Майєрс, Ф. Пауер); професійної підготовки фахівців дошкільної освіти (Л. Артемова, Г. Беленька, А. Богуш,

І. Дичківська, Л. Загородня, Т. Котик, К. Крутій, Н. Лисенко, Т. Поніманська, Т. Танько, О. Федій); експериментальні пошуки шляхів формування професійної компетентності вихователів дошкільних навчальних закладів (З. Борисова, І. Дичківська); готовність майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до експериментальної роботи (В. Базелюк, С. Балашова, Г. Кловак, Н. Лисенко, О. Мітрош, Г. Тарасенко, М. Фалько); формування дослідницьких умінь майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів (Л. Артемова, Г. Беленька, О. Богініч, А. Богуш, Н. Гавриш, О. Запорожець, О. Кононко, Н. Лисенко, Г. Люблінська, Т. Поніманська); зарубіжний досвід підготовки фахівців дошкільної освіти (Н. Карпенко, О. Локшина, Т. Поніманська).

Не зважаючи на широке коло досліджених аспектів підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів у контексті реформування вітчизняної освітньої системи на всіх рівнях, наявність деяких теоретичних і методичних напрацювань, проблема формування проектної компетенції майбутніх вихователів ще вивчена недостатньо. Вважаємо, що до структури професійної компетентності майбутнього вихователя, яка складається із сукупності професійних компетенцій, варто включити і проектну компетенцію.

Для того, щоб визначити поняття «проектна компетенція», необхідно відповідно до нашого дослідження, дати характеристику сутності понять «компетенція», «компетентність», «проектування».

Вчені зазначають, що компетентнісний підхід в освіті забезпечує формування фахової компетентності як інтегрованого багаторівневого утворення у цілісній професійній структурі [6, с. 231].

Свої ідеї щодо компетентнісного підходу в освіті, його основні категорії, сутність, структуру професійної компетентності педагога представлено у науковому доробку зарубіжних та вітчизняних вчених: В. Байденко, Н. Бібік, Н. Гузій, І. Зим'юй, І. Зязюна, Н. Кузьміної, О. Пометун, Дж. Равена, В. Радула, О. Савченко, В. Сластьоніна, Є. Смирнової-Трибульської, Дж. Стернберга, О. Ткачено, Л. Хоружої, А. Хуторського, О. Шестопалюк та ін.

Дослідники В. Андрушенко, І. Бех, О. Гура, В. Кремень, В. Огнєв'юк, С. Сисоєва, О. Пехота, А. Хуторський, наголошують, що реалізація компетентнісного підходу в професійній освіті, забезпечує формування компетентності, що поєднує теоретичні знання, практичну підготовку, здібності і високу мотивацію до здійснення професійної і соціальної діяльності.

Уведення до поняттєвого апарату професійної педагогіки термінів «компетенція» і «компетентність» базується на сучасних вимогах до результатів професійної освіти. Так, О. Ткаченко розглядає компетенцію як «сукупність заданих потенційних новоутворень, що є комплексом усвідомлених знань, цінностей, умінь і навичок, різних типів досвіду студента стосовно певного кола питань, закріплених у конкретних якостях особистості», а компетентність – як «інтегрований результат освіти, особистісну якість студента, що передбачає на основі сформованих компетенцій виконання складних культуроідповідних видів дій для якісної професійно-особистісної і соціально значимої продуктивної діяльності, ефективного розв'язання проблемних ситуацій у професійній діяльності» [4, с. 32].

Нам близький підхід вченого О. Михайлова, який визначає компетентність як уже сформовану особистісну якість (сукупність якостей) спеціаліста та необхідний мінімальний досвід його діяльності в заданій сфері. Компетенцію дослідник вважає заздалегідь заданою нормою, очікуванням результатом навчання за кожним конкретним предметом, тобто «компетенція», на думку вченого, це інтеграційна цілісність знань, умінь і навичок, що забезпечують професійну діяльність, це здатність людини реалізовувати на практиці свою компетентність [3, с. 2].

Аналіз наукових джерел дозволяє зробити висновок, що педагогічне проектування є предметом вивчення численних наукових розвідок. Педагогічне проектування розглядається як: чинник розвитку основних життєвих стратегій сучасної особистості (Л. Сохань, І. Єрмаков); успішне подолання проблемних ситуацій (У. Джеймс, Ч. Пірс); особлива діяльність, яка забезпечує поєднання теорії і практики у всіх сферах, в тому ж числі і в освіті (С. Кримський, Г. Щедровицький); технологія педагогічної діяльності

(В. Болотов, Н. Крилова, В. Слободчіков та ін.); творча діяльність, яка забезпечуватиме розроблення і реалізацію освітніх проектів як комплексів інноваційних ідей (Н. Борисова, Н. Кузьміна, Н. Суртаєва та ін.).

Дослідник Г. Ільїн, в контексті теорії проектування, пропонує виокремити такі категорії: «проектна освіта», «проектна культура», «проектне мислення». На думку вченого, освіта є проектуванням людиною своєї життєдіяльності [1].

Грунтовне бачення проблеми сутності педагогічного проектування подає О. Ярошинська, яка визначає педагогічне проектування «як процес створення конкретних проектів на основі концептуалізації їх задуму, які передбачають приблизні варіанти вмотивованої майбутньої діяльності на основі професійно-особистісних цінностей, безпосередньо спрямовують практичну навчальну діяльність, що охоплює актуалізацію і теоретичне опрацювання освітніх ініціатив, строго впорядковану послідовність дій, які приводять до інновацій у практиці і прогнозують її результати» [5, с. 113].

Отже, проектна компетенція майбутніх вихователів – це інтегративна цілісність знань, умінь і навичок, які необхідні для здійснення проектної діяльності, що зумовлює утворення якісної професійної компетентності майбутнього фахівця (спроможність застосовувати проектні знання та вміння).

На нашу думку, для реалізації формування проектної компетенції майбутніх вихователів, варто застосувати різноманітні педагогічні технології. А саме: лекції-діалоги, комбіновані та студійні заняття, виконання творчих проектів, педагогічне моделювання, рольові та ділові ігри, педагогічні задачі, «брейнстормінг», практичні заняття з використанням проектного навчання, кейс-методики співставлення власних проектів із потребами суспільства, тренінги, майстер-класи з проблем педагогічного проектування. Не менш важливим для процесу успішного формування проектної компетенції майбутніх вихователів є апробація під час проходження педагогічної практики набутих знань та умінь щодо проектної діяльності.

Вважаємо, що ефективність формування проектної компетенції майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів безпосередньо залежить від характеру педагогічної взаємодії викладачів і студентів, що визначається суб'єкт-суб'єктивною педагогічною взаємодією, а саме: спільне визначення педагогом і майбутніми фахівцями завдань і оптимальних шляхів для формування проектних компетенцій; стимулювання педагогом потреб студентів у розширенні кругозору; розширення диференційованих дослідницьких, аналітичних та конструктивних завдань для студентів під час педагогічної практики; діагностування майбутніх вихователів для корекції процесу формування проектної компетенції; організація та самоорганізація проектної діяльності за рівнями складності, самоконтроль і самокорекція сформованості проектної компетентності.

Література:

1. Ильин Г.Л. Теоретические основы проективного образования: дис. ... д-ра пед. наук. Казань, 1995 – 20-21.
2. Лист Міністерства освіти і науки України №1/9-249 від 20.05.2015 року «Щодо організації освітньої роботи в дошкільних навчальних закладах у 2015/2016 навчальному році». Режим доступу: <http://old.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/3996>.
3. Михайлова, А.А. О сущности понятия проектная компетенция будущих учителей технологии / А.А.Михайлова, О.В. Воробьев // Научный журнал КубГАУ, № 89(05), 2013. – С. 1-10.
4. Ткаченко О. Формування ігорових компетенцій майбутніх вихователів засобами етнопедагогіки. / О. Ткаченко. – Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Випуск 135. – С. 32-36.
5. Ярошинська О. Проектування освітнього середовища професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи як педагогічна проблема / О. Ярошинська // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – 2014. – № 10, (Ч. I) – С. 110–119.
6. Ярошинська О. Формування фахової компетентності майбутніх учителів початкової школи в умовах освітнього середовища професійної підготовки / О. Ярошинська // Проблеми підготовки сучасного вчителя: 56

збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / [ред. кол.: Побірченко Н. С. (гол. ред.) та ін.]. – Умань: ПП Жовтий О. О., 2013. – Вип. 7. – С. 230-235.

ПОНЯТТЯ МЕДІА-ГРАМОТНОСТІ В КОНТЕКСТІ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ

Кравчишина О. О.

асистент кафедри дошкільної та початкової освіти
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»
м. Старобільськ, Луганська область, Україна

Динамічний розвиток комп'ютерних та комунікаційних технологій визначив одну з найбільш суттєвих ознак сьогодення – формування інформаційного суспільства, що характеризується глобальними процесами інформатизації всіх сфер суспільного життя, зокрема й освітньої, що спрямовані на забезпечення доступу до національних і світових інформаційних ресурсів. За таких умов зростають вимоги до підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців шляхом модернізації сучасної системи освіти, зорієнтованої на підготовку нового покоління педагогів, здатних ефективно використовувати інформаційні ресурси для творчого вирішення навчально-виховних завдань, які ставить перед ними сучасна освітня практика, шляхом формування майбутніх фахівців, зокрема медіа-грамотності вихователів ДНЗ.

Різні аспекти медіа-освіти та процесу формування медіа-грамотності майбутніх педагогів досліджували О. Баранов, М. Гриневич, І. Жилавська, Л. Зазнобіна, Ю. Козаков, А. Новикова, Г. Онкович, С. Пензін, О. Спічкін, Ю. Усов, О. Федоров, І. Челишева, І. Чемерис, О. Шариков та ін.

Проте серед значної кількості досліджень відсутні такі, в яких би було цілісно та всебічно обґрунтовано зміст поняття медіа-грамотності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. Саме тому,